

Mordet på DN:s kultursida

| av Nils-Eric Sandberg

Olof Lagercrantz höll hårt på kvalitetskraven men med Arne Ruth prioriterades det socialistiska perspektivet före kvalitet. DN:s kultursida har förlorat sitt inflytande.

JAG HAR LÄST DN:S KULTURSIDOR i 44 år. Jag har också skrivit där, åtskilliga artiklar, på den liberala tiden; det var för länge, länge sedan.

När jag kom till Lund hamnade jag i ett sällskap av äldre studenter, de flesta licentiander och doktorander, i många ämnen. Vi träffades varje kväll runt det största bordet på studentkaféet Athen, på AF. Och där höll vi ett seminarium, om allt: litteratur, filosofi, statskunskap, historia, ekonomi, medicin, fysik, teologi, etc. Inträdeskravet var att man skulle ha läst dagens stora artikel på DN:s kultursida. Den var oftast utgångspunkten för diskussionen. Och den artikeln var skriven av Tor Ragnar Gerholm, eller Ingemar Hedenius, eller Anders Wedberg, Olof Lagercrantz, Bengt Holmqvist, Ingemar Wizelius, Ingrid Arvidsson, eller någon annan av samma format.

DN:s kultursida hade ett enormt inflytande i debatten. Det berodde på att kulturredaktionen systematiskt engagerade de mest kompetenta skribenterna.

Det var sextiotalet.

Så kom sjuttiotalet. Kultursidan blev vänsterradikal.

Olof Lagercrantz har fått mycket kritik för DN:s vänstervridning. Det är inte helt rättvist. Lagercrantz ville att tidningen skulle vara öppen mot nya tankar, nya strömningar. Det var en viktig och riktig attityd. Visserligen tog han in ett par skribenter som blev dogmatiskt anti-liberala.

Men Lagercrantz höll bestämt på ett kvalitetskrav. Han och Ingemar Wizelius valde varje dag ut huvudartikeln för kultursidan. Den skulle hålla hög klass.

Och det gjorde den.

VARJE ÅR STARTADE kultursidan en debatt, kring ett viktigt tema. En rad kvalificerade skribenter inviterades att inleda; därefter publicerade redaktionen några av de mest intressanta inläggen från utomstående.

Resultatet blev de mest spännande debatterna i Sverige. Ett exempel: debatten om vilka lojaliteter vi måste bevara, och vilka vi kan svika. Hedenius och Ofstad och Anders Wedberg gav då några av sina viktigaste bidrag till den svenska diskussionen om värderingarnas logik.

Olof Lagercrantz och jag hade skilda åsikter om mycket. Men jag beundrade honom – och beundrar honom – för hans krav på kvalitet. Så länge han var chef hade DN:s kultursida ett stort inflytande. Den var debatterad, kritiserad – men respekterad.

Per Wästberg efterträdde Lagercrantz från 1976.

Wästberg var liberal, och ville, vad jag förstår, ha en liberal kultursida. Men motståndet från de socialistiska medarbetarna var för starkt. Så Wästberg åkte mest utomlands, och skrev artiklar om engelska författare och om eländet i Sydafrika.

Han tröttnade och gick. Och DN:s styrelse gav posten som chefredaktör på kulturredaktionen till Arne Ruth.

FÖR LÄNGE SEDAN recenserade DN:s kultursida samhällsvetenskaplig litteratur. När jag kom till DN ingick sådant recensjonsarbete i ledarskribenternas uppdrag.

Med Arne Ruth försvann detta. De enda böcker om ekonomi och politik han släppte fram för recension var dem som skrevs av vänstersocialister. Och de böckerna recenserades av andra vänstersocialister.

I början av nittiotalet hamnade den svenska ekonomin i den värsta krisen sedan 1921. Flera ekonomer analyserade mekanismerna bakom krisen, i en rad böcker – Assar Lindbeck, Carl Johan Åberg, Magnus Henrekson, etc. Ingen av dessa böcker fick en rad på DN:s kultursidor. Men när Johan Ehrenberg skrev en helt förvirrad bok om Sveriges ekonomi fick den en entusiastisk hyllningsartikel på kultursidan. Den som skrev om boken

var, om möjligt, lika okunnig om ekonomi som bokens författare.

Två tyska tosingar beskrev i en bok frihandeln som ett hot mot levnadsstandarden. För alla som läst något om ekonomi, tillväxt, historia, var den uppenbart ett stycke av galenskap. Men Arne Ruth köpte rätten att publicera några kapitel av boken, fyra dagar i sträck – utan en rad av kritisk reflektion från kulturredaktionen. Ingen kritisk kommentar publicerades.

Arne Ruth prioriterade det socialistiska perspektivet på allt, före kvalitet. Den eländigaste bok om ekonomi fick stor uppmärksamhet, om den var skriven av en vänster-socialist eller kommunist; men en vetenskapligt genomarbetad bok tegs ihjäl om författaren inte var socialist.

betydde detta att de hela tiden kritiserade USA men inte sade ett ont ord om Stalins koncentrationsläger.

Dagens svenska vänster ställde upp bakom Hussein. Vänsterskribenterna demonstrerade sina värderingar: de föredrog en brutal diktatur framför ett land som fick stöd av USA.

Att ha någon respekt för vänstern, i någon moralisk mening, är efter detta omöjligt.

DN:s nye kulturchef Henrik Berggren har släppt fram ett historiskt perspektiv – han är själv historiker. Det har lyft kultursidan.

Men: de vänsterterrorister som försökte stoppa mötena i Seattle etc har fått flera hyllningsartiklar på DN:s kultursida. Stefan Jonsson skrev att demonstranterna

Jag menar inte att det var fel av DN:s kultursida att ge utrymme för vänsterns böcker och skribenter. Tvärtom: liberalismen behöver en intelligent kritik från vänster (om någon sådan nu finns).

Men med Arne Ruth startade DN:s kultursida ett programmatiskt vänsterperspektiv. Och det liberala perspektivet uttraderades.

Arne Ruth prioriterade ideologin före kvaliteten. Det dummaste höjdes till skyarna, om det var vänster. Det som inte var vänster blev aldrig recenserat, oavsett kvalitet i dokumentation och analys.

När FN-alliansen började befria Kuwait från den irakiska ockupationen flödade DN:s kultursida av artiklar som kritiserade befrielsen, och indirekt försvarade Saddam Hussein. Arne Ruth lanserade begreppet ”fjärde ståndpunkten” – en ny sorts neutralitet mellan diktatur och demokrati.

Vi som minns det förflutna vet att ”tredje ståndpunkten” var en position som svenska socialistiska författare rekommenderade på femtiotalet: Sverige skulle inte ta ställning mellan diktaturens Sovjet och demokratins USA, utan inta en mellanposition. För dem

ville skapa en ”verklig demokrati”. De som har läst något om diktaturerna vet att de alla har försökt legitimera sig med begreppen ”verklig” demokrati, eller ”sann demokrati”.

EN NYANSTÄLLD MEDARBETARE, Dan Jönsson, är kulturredaktionens expert på bostadspolitik. Om han kan något om sitt ämne borde detta någon gång ha skymtat i hans artiklar. Jag har inte sett någon sådan skymt. (Jag skrev i 28 år DN:s alla kommentarer om bostadspolitik.) Jönsson skrev nyligen att ägandet av den egna bostaden leder till ”vardagsrasism”.

58 procent av alla hushåll i landet äger sina bostäder. DN:s kulturredaktion har grovt förolämpat dem.

En gång hade DN:s kultursida ett inflytande i debatten, och ett anseende som liberalismens och humanismens forum.

Det var länge sedan.

Det är så sorgligt.

Nils-Eric Sandberg (n_e_sandberg@hotmail.com) är frilansskribent och författare.